

Protokoll fört vid pleniföredragning

Regeringskansliet
Allmänna byrån, Rk1

Närvarande
KS, AH, MP, CG, IZ, AZ, JJ

Frånvarande

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Katrín Sjögren

Föredragande
Vice lantråd
Annika Hambrudd

Protokollförare
Förvaltningschef
John Eriksson

Nr 1

Landskapsregeringens delegeringsbeslut.
ÅLR 2025/220

Beslut

Landskapsregeringen konstaterade att landskapsregeringen med stöd av 10b § 2 mom. landskapslagen (1971:42) om Ålands landskapsregering (2008/11) kan besluta att ärenden avgörs av tjänsteman (delegeringsbeslut). Syftet med en delegering av beslutanderätt är att förenkla och effektivisera beslutsfattandet inom förvaltningen.

Landskapsregeringen beslöt uppdatera delegeringsbeslutet att gälla från den 16 januari 2025 enligt **Bilaga 1 Rk125P1**.

Nr 2

Ålandsdelegationens begäran om utlåtande om tolkningen av självstyrelselagen i en fråga som gäller förslag och utkast till bestämmelser i beredskapslagen.
ÅLR 2024/8263

4 Rk1

Beslut

Landskapsregeringen beslöt avge utlåtande enligt **Bilaga 2 Rk125P1**.

Nr 3

Ltl Wille Valves skriftliga fråga den 14 januari 2025.

ÅLR 2025/289

5 Rk1

Beslut

Ltl Wille Valve har ställt följande skriftliga fråga: " Hur ser landskapets nya strategi för digitalisering ut, vilken motiverat ett byte av verkställande direktör? "

Landskapsregeringen beslöt att minister Ingrid Zetterman besvarar frågan muntligen.

LANDSKAPSREGERINGENS DELEGERINGSBESLUT

**jämte beslut om de ärenden som enligt 10b § 1 mom. 5 punkten landskapslagen om Ålands landskapsregering ska avgöras i plenum.
Fastställt den 16 januari 2025**

I detta beslut regleras i vilken ordning beslut fattas inom landskapsregeringens allmänna förvaltning och lagberedningen.

ALLMÄN DEL

Personalärenden

a) Anställande av personal

Anställande av **förvaltningschef** avgörs i plenum vid föredragning av vicelanträdet.

Anställande, uppsägning, förflyttning, omplacering av **avdelningschefer och lagberedningschef** avgörs av lanträdet vid enskild föredragning av förvaltningschefen. Detsamma gäller beslut om överföring av ledningsuppgifter för regeringskansliet från förvaltningschef till annan tjänsteman.

När det gäller att förordna någon att handha på avdelningschef ankommande arbetsuppgifter eller ställföreträdare för avdelningschef avgörs ärendet av lanträdet på enskild föredragning av förvaltningschefen.

Anställande av biträdande avdelningschefer, byråchefer samt myndighetschefer och rektorer som ankommer på allmänna förvaltningen avgörs vid enskild föredragning, på föredragning av förvaltningschef eller den avdelningschef som förestår berörd avdelning eller till avdelningen hörande enhet/inrättning.

b) Tjänste- och anställningsförhållandets upphörande

Då tjänsteman eller arbetstagar säger upp sitt tjänste- eller anställningsförhållande ska tidpunkten för upphörande bekräftas på samma beslutsnivå som gäller för anställande av personal.

Arbetsgivarens beslut om omställningsersättning i enlighet med landskapsregeringens personalförsörjningsplan (16.11.2009) fattas på samma beslutsnivå som gäller för anställande av personal.

c) Nedanstående personalärenden avgörs av respektive avdelningschef och lagberedningschefen. För regeringskansliets samt avdelningschefernas vidkommande handhas de nedanstående personalärendena av förvaltningschefen ifall de inte regleras i punkterna a) och b) ovan.

- anställande, uppsägning, förflyttning, omplacering av personal genom tjänstemannabeslut
- förordna SET-arvode genom tjänstemannabeslut
- tjänstledighet, alterneringsledighet samt tjänstledighet för fackföreningsutbildning och på grund av sjukdom
- studieledighet enligt lag
- rehabiliteringsledigheter
- överenskommelse om distansarbete
- flexibla arbetstidsformer

- godkänna mer- och övertid
- deltagande i yrkesspecifik- respektive egen utbildning samt fackföreningsutbildning som tjänsteman deltar i på arbetstid under 15 dagar
- tjänsteresor och för avdelningschefer enbart godkännande av kostnader för tjänsteresor
- föredragningsrätt för tjänstemän inom respektive verksamhetsområde genom tjänstemannabeslut
- fastställande av semesterplan och för avdelningschefer enbart godkännande av semesterrätten
- fordonsansvar genom tjänstemannabeslut
- semester, tjänsteledigheter, studieledighet enligt lag, rehabiliteringsledigheter, ersättningar eller godkännanden av kostnader rörande myndighetschefer för administrativt underlydande myndigheter ifall annat inte är föreskrivet

Nedanstående personalärenden avgörs av respektive enhetschef och om sådan inte finns byråchef, avdelningschef eller förvaltningschef. För lagberedningens del avgör lagberedningschefen nedanstående personalärenden.

- semesterdagar förutom semesterordningen
- flexledighet (hela dagar)
- kompledighet
- kollektivavtalsenliga lediga dagar såsom 50- och 60-årsdag samt en heldag vid remitterad undersökning utanför Åland
- för verkstads- och lagerenheten samt vägunderhållsenheten godkänner enhetschef mer- och övertid

d) Övrigt

Övriga personalärenden handläggs vid personal- och kommunikationsenheten respektive avtals- och pensionsbyrån om inte annat följer av annat stadgande.

Polisanmälan

Polisanmälan med anledning av brott mot tjänsteman samt med anledning av brottsmisstanke mot tjänsteman i dennes tjänsteutövning görs av respektive avdelningschef och lagberedningschef genom tjänstemannabeslut. För regeringskansliets vidkommande handhas detta av förvaltningschefen detsamma gäller polisanmälan med anledning av brott mot avdelningschef eller lagberedningschef i tjänsten samt med anledning av brottsmisstanke mot avdelningschef eller lagberedningschef.

Polisanmälan gällande ärende som hänför sig till byrås verksamhetsområde görs av avdelningschef på föredragning av handläggande tjänsteman, dock så att sådan anmälan görs av lagberedningschefen i fråga om lagberedningens verksamhetsområde. För regeringskansliets vidkommande handhas detta av förvaltningschefen.

Budgetanslag

Om rätten att disponera över budgetanslag, gäller vad därom bestäms i anvisningar för verkställande av landskapets budget. Beslut som förorsakar utgifter upp till 50 000 euro exkl. moms fattas av den budgetansvariga om inte särskild delegering finns. Beslut om PAF-stöd i form av verksamhetsstöd, investeringsstöd och lån fattas på enskild föredragning.

Avyttring av lös egendom

Beslut om avyttring av lös egendom upp till 10 000 euro exkl. moms fattas av den budgetansvariga om inte särskild delegering finns (se särskilt 25 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning och utred separat frågan om eventuell mervärdesskatt).

Avgifter

I anslutning till att ett ärende avgörs kan samtidigt beslutas om eventuella, i lagstiftningen möjliggjorda, undantag och/eller befrielser från skyldigheten att erlägga avgift till landskapet.

EU-ärenden enligt 59a § självstyrelselag (1991:71) för Åland

Landskapsregeringens ställningstagande och ärendets eventuella förande till lagtinget, beträffande sådana EU-ärenden som avses i 59a § självstyrelselagen, avgörs av ansvarig minister på föredragning av berörd tjänsteman.

Projektstöd och andra stöd som utbetalas på basen av redovisning eller annan motprestation

Beslut om verkställighet av utbetalning enligt fastställda finansieringsbeslut fattas av tjänsteman som tilldelats rätt att utanordna medel. Om rätten att utanordna medel gäller vad som bestäms i anvisningar för verkställande av budgeten.

Utbetalning av förskott på stöd ur penningautomatmedel

Respektive budgetansvarig tjänsteman fattar beslut om utbetalning av förskott på stöd ur penningautomatmedel för löpande verksamhet då detta är motiverat med beaktande av stödmottagarens situation.

Förlängning av användningstiden för beviljade medel ur penningautomatmedel

Respektive budgetansvarig tjänsteman fattar beslut om förlängning av användningstiden för medel som beviljats som stöd ur penningautomatmedel då detta är motiverat med beaktande av stödmottagarens situation samt med beaktande av uppnåendet av syftet för de beviljade medlen.

Avslutande av ärenden genom tjänsteanteckning

Handläggande tjänsteman kan genom tjänsteanteckning avskryva ärende, d.v.s. att ärendets handläggning avbryts utan att det prövats i sak om part återkallat sitt ärende eller om ärendet tappat aktualitet.

Förande av ett ärende att avgöras på högre nivå

Ett ärende som delegerats genom detta beslut, kan om det bedöms nödvändigt p.g.a. oklarheter kring gällande reglering på området och motiveras i det enskilda fallet föras till enskild föredragning. Beslut om att överföra ärendet till enskild föredragning fattas av den tjänsteman som enligt detta beslut har att fatta beslut i ärendet.

Beslut om att en myndighetshandling inte lämnas ut

Beslut om att en myndighetshandling inte lämnas ut fattas av förvaltningschef, avdelningschef eller lagberedningschef på föredragning av tjänsteman.

Övrigt

Delegering av ärenden vars avgöranden är beroende av direktiv tillämpas först när sådana direktiv föreligger.

Ärenden av allmän eller principiell natur som enligt 10b § 1 mom. 5 punkten landskapslagen (1971:42) om Ålands landskapsregering ska avgöras i plenum

Allmänt

- antagande, upphävande, ändring och komplettering av delegeringsbeslutet avgörs i plenum efter förvaltningschefens beredning
- utlåtande/yttrande till Finlands regering och riksdag avgörs i plenum om ärendet har en stor självstyrelsepolitisk betydelse (övriga utlåtanden/yttranden avgörs på enskild föredragning)

- antagande, ändring eller komplettering av flerårigt program som finansieras, helt eller delvis, av EU, med undantag för ändringar av teknisk natur som görs på tjänstemannanivå

Finansavdelningen

- allmänna anvisningar för uppgörande av budget
- allmänna anvisningar för uppgörande av ram för budget
- anvisningar för verkställande av budget
- beslut om principer gällande upphandling under EU:s tröskelvärden
- godkännande av tjänste- respektive arbetskollektivavtal som medför merkostnader i förhållande till tidigare avtal

Infrastrukturavdelningen

- fastställande av vägplan för lands- och bygdevägar samt ändring av vägplan
- fastställande av regleringsplan för anordnande av ny vägförbindelse samt ändring av sådan plan
- fastställande av investeringsplan för väg-, bro- och hamninvesteringarna
- fastställande av övergripande servicenivå och avgifter för den trafik som landskapet tillhandahåller ifall det inte är delegerat (med övergripande servicenivå avses bokningsregler införandet av turlistor för linfärjor, trafikplikt för flygtrafiken och kollektivtrafikens trafikförsörjningsprogram som även inkluderar trafikplikt för kollektivtrafiken)

REGERINGSKANSLI

Förvaltningschef

Tjänstemannaföredragning

Förvaltningschef avgör på föredragning av avdelningschef som förestår berörd avdelning

- disciplinära åtgärder och skadeståndsansvar samt avstängning, ärenden som gäller avdelningschef föredras av personalchef
- undantag från behörighetskrav för tjänst genom tjänstemannabeslut (dispens)

Förvaltningschef avgör på föredragning av personalchef disciplinära åtgärder och skadeståndsansvar samt avstängning som gäller lagberedningschef.

Förvaltningschef avgör på föredragning av tjänsteman vid personal- och kommunikationsenheten

- fastställande av policydokument och riktlinjer för personalverksamheten
- fastställande av utbildningsplan för allmänna förvaltningen
- fastställande av jämställdhets- och likabehandlingsplan
- verksamhetsplan för arbetarskyddet

Förvaltningschef avgör på föredragning av tjänsteman vid digitaliseringsenheten

- fastställande av policydokument och riktlinjer rörande förvaltningsövergripande digitalisering, informationssäkerhet, cybersäkerhet, informationsteknologi och informationsteknologiutveckling

Förvaltningschef avgör på föredragning av tjänsteman vid enheten för rättsliga och internationella frågor

- fastställande av policydokument och riktlinjer rörande förvaltningsövergripande beredskap, säkerhet och informationshantering

Förvaltningschef avgör på föredragning av tjänsteman vid stabsenheten

- fastställande av likabehandlingsplan för allmänna förvaltningen

Förvaltningschef

Tjänstemannabeslut

Förvaltningschef ingår och avgör

- öppettider för landskapsregeringen allmänna förvaltning
- personuppgiftsbiträdesavtal (PuB-avtal)
- all tjänstledighet för avdelningschefer och lagberedningschef
- tillsättande av sakkunniggrupper/arbetsgrupper för landskapsregeringens förvaltningsinterna utvecklingsprojekt och -uppdrag
- fastställande av säkerhetsarrangemang för landskapsregeringens allmänna förvaltning
- fastställande av regeringskansliets arbetsordning inklusive föredragningsrätt, budgetansvar och ställföreträdarskap samt liknande verksamhetsfrågor

Allmänna byrån

Enheten för rättsliga och internationella frågor

Tjänstemannaföredragning

Enhetschef, jurist eller rättssakkunnig avgör på föredragning av handläggande tjänsteman vid enheten för rättsliga och internationella frågor

- godkännande av föreskrifter och anvisningar för polisverksamheten

- beviljande av dispenser gällande behörighet till tjänst inom polismyndigheten
- tillstånd för vadhallning vid hästtävlingar
- anmälningssärenden inom ramen för Ålands penningautomatförenings ramtillstånd
- tillstånd att bedriva fastighetsmäklarverksamhet
- beslut om registrering samt strykning av resebyråer i enlighet med landskapslag (2022:37) om resebyråverksamhet
- beslut om fastställande och godkännande av säkerheter i enlighet med 13 § landskapslag (2022:37) om resebyråverksamhet
- ärenden gällande åländsk hembygdsrätt då beslutet fattas enligt 7 § självstyrelselag (1991:71) för Åland eller 4-6 §§ landskapslagen (2015:99) om åländsk hembygdsrätt då praxis inte är fastställd
- ärenden gällande individuell prövning då beslutet fattas enligt 17 - 20 §§ landskapslagen (2015:100) om hembygdsrättsförfaranden
- godkännande av testamenten, beslut om att utse dödsboförvaltare samt beslut om överlåtelse av ett dödsbos egendom till ett värde av maximalt 5 000 euro i arvsärenden som tillfallit landskapet i enlighet med 63 § självstyrelselagen
- sådana frågor gällande danaarv som inte innehåller ändamålsenlighetsprövning
- näringsidkares verksamhetsberättelse och bokslut över resebyråverksamhet
- ärenden gällande jordförvärvstillstånd då beslutet fattas enligt 12 § och 13 § landskapslagen (2003:68) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd med stöd av landskapsregeringens praxis
- beslut som landskapsregeringen i egenskap av tillsynsmyndighet fattar med stöd av penningtvättslagen
- beslut som landskapsregeringen i egenskap av tillsynsmyndighet fattar inom spel, lotterier och penninginsamlingar
- ärenden som rör tillfällig förvaring av farliga ämnen
- ärenden gällande tillstånd att bedriva privat arbetsförmedling enligt landskapslagen (2006:11) om arbetsförmedling av annan än landskapet

Lagtings- och kommunalval

- beslut om att utse valförrättare vid allmänna förtidsröstningsställen utanför Åland enligt 11 § 2 mom. vallagen (2019:45) för Åland
- konstaterande av teknisk beredskap att genomföra förtidsröstning så att en anteckning om förtidsröstning görs direkt i rösträtsregistret då beslutet fattas enligt 29 § 1 mom. vallagen (2019:45) för Åland
- beslut om att vid behov flytta en i vallagen (2019:45) för Åland bestämd dag till närmaste lämpliga dag om det med anledning av överklagande har beslutats att valförrättningen ska göras om, om det på grund av lagtingets upplösning har fattats beslut om nyval av lagtinget eller om landskapsregeringen har beslutat om verkställande av kommunalt fyllnadsval då beslutet fattas enligt 120 § 3 mom. vallagen
- fastställande av formulär och anvisningar för genomförande av lagtingsval och kommunalval då beslutet fattas enligt 121 § vallagen (2019:45) för Åland

Farliga kemikalier och explosiva varor

- gällande anmälningar som förutsätts i de riksförordningar som antagits att gälla i landskapet genom landskapsförordning och som utfärdats i stöd av rikslagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor
- drifttillstånd för tillverkning av explosiva varor
- tillstånd för tillfälligt upplag samt upplag för handel jämte ändring av dessa
- tillstånd för tillfällig tillverkning och upplagring av sprängämne på arbetsplats
- tillverkning av AN-olja på arbetsplats
- tillstånd för speciell fyrverkeriuppvisning, enstaka tillfälle och tidsbundet

Räddningsväsendet

- ersättning för olycksfall i samband med räddningsverksamhet, max 2 000 euro

- ersättning till Ålands brand- och räddningsförbund i enlighet med avtalet om utbildning och upplysning mellan landskapsregeringen och förbundet samt behandling av förbundets budget för verksamhetsledaren
- avtal mellan kommun och brandkår för kännedom
- beslut om utbetalning av landskapsstöd gällande anskaffningar för brand- och räddningsväsendet för vilka förhandsbesked jämte kostnadsramar tidigare givits
- behandling av kommunernas beslut om nivån på räddningsservicen

Godkännande av företag som tillhandahåller tekniska tjänster

- godkännande av företag som installerar flytgas- och oljeeldningsaggregat samt ändring av tillstånd
- godkännande av servicefirma för granskning och kontroll av handbrandsläckare, installationsaffär för automatiska släckningsanläggningar och av brandlarmanläggningsaffär samt av ansvariga ledare för dessa
- godkännande av besiktningsorgan samt ändring av tillstånd
- godkännande av besiktningsrörelse

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman vid enheten för rättsliga och internationella frågor avgör

- ärenden gällande åländsk hembygdsrätt då beslutet fattas enligt 7 § självstyrelselag (1991:71) för Åland eller 4-6 §§ landskapslagen (2015:99) om åländsk hembygdsrätt då praxis är fastställd
- tillstånd enligt 12 § och 13 § landskapslagen (2003:68) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd då ansökan uppfyller villkoren enligt 4 § eller 6 § landskapsförordningen (2003:70) om jordförvärvstillstånd eller landskapsregeringens principer för beviljande av jordförvärvstillstånd som finns i landskapsregeringens principbeslut
- tillstånd till penninginsamlingar
- lotteritillstånd, med undantag för tillstånd som beviljas Ålands penningautomatförening
- uppgifter ur befolkningsregistret
- tillstånd enligt 4 § landskapslagen (1996:47) om rätt att utöva näring då sökanden uppfyller kriterierna för beviljande enligt landskapslagen om rätt att utöva näring och enligt landskapsregeringens principer för behandling av tillståndsgivning gällande näringsutövning, etableringsrätt och rätt att tillhandahålla tjänster på Åland för fysiska personer som inte har åländsk hembygdsrätt eller har varit fast bosatta på Åland i fem år samt för juridiska personer
- redovisning för bidragen för politisk verksamhet resp. politisk information
- beslut om fördelning av understödet för politisk verksamhet och för politisk information
- bidrag till kommun för kostnader i samband med lagtings- och kommunalval
- utfärdande av överföringsintyg för explosiv vara
- kommuners, organisationers, besiktningsorgans verksamhetsberättelser för kännedom jämte andra åtgärder med anledning av dessa
- ordnande av examen gällande kompetens inom området för farliga kemikalier och explosiva varor och anordningar inom räddningsväsendet (flyttat till infra rörande brandlarmanläggningar och automatiska släckningsanläggningar)
- utfärdande och förnyande av kompetensintyg (flyttat till infra rörande brandlarmanläggningar och automatiska släckningsanläggningar)
- brandskyddsfondens beslut angående bidrag
- budgetansvarig (enhetschef) avgör tjänsteresor för central baltic

Personal- och kommunikationsenheten

Tjänstemannaföredragning

Enhetschef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- personalutbildning under sammanlagt 15 dagar samt erläggande av studie- och resekostnader i samband med detta

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman vid personal- och kommunikationsenheten avgör

- personalutbildning under sammanlagt 15 dagar samt erläggande av studie- och resekostnader i samband med detta till en kostnad om högst 1 000 euro
- internt anordnad personalutbildning, dock till en högsta kostnad om 5 000 euro (enligt av landskapsregeringen fastställd utbildningsplan)
- arbetarskyddsutbildning för anställda vid landskapsregeringens förvaltning exkl. Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS)
- anskaffning av arbetsglasögon för bildskärmsarbete

Stabsenheten

Tjänstemannaföredragning

Tjänstemannabeslut

Digitaliseringsenheten

Tjänstemannaföredragning

Enhetschef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman vid digitaliseringsenheten

- Fastställande av processer, undantag och rutiner som rör förvaltningsövergripande digitalisering, informations säkerhet, informationsteknologi samt utveckling av informationsteknologi.

Tjänstemannabeslut

- avyttrande av begagnad/obehövlig IT-utrustning i enlighet med fastställda principer
- ansökan om eller beviljande av fullmakter i Suomi.fi eller motsvarande IT-system
- beställning av certifikatkort hos myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Servicefunktionen

Tjänstemannaföredragning

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- in- eller uthyrning av lokaler eller utrustning för allmänna förvaltningen upp till 50 000 euro exkl. moms eller med en årshyra om högst 50 000 euro exkl. moms.

FINANSAVDELNINGEN

Avdelningschef

Tjänstemannaföredragning

Avdelningschef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- tillsättande av sakkunniggrupper/arbetsgrupper för av landskapsregeringen fastställda projekt och uppdrag inom byråernas verksamhetsområden

Avdelningschef

Tjänstemannabeslut

Avdelningschef avgör

- fastställande av avdelningens arbetsordning inklusive föredragningsrätt, budgetansvar och ställföreträderskap samt liknande verksamhetsfrågor

Allmänna byrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- avlyftande av dubbel kommunalskatt för företag
- infriande av landskapsregeringens borgensåtagande för ägarbostäder enligt landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion och de av landskapsregeringen fastställda borgensvillkoren från 1.4.2024

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman inom byrån avgör enligt intern arbetsfördelning

- beviljande av räntestöd (bostadssparlån) med stöd av landskapslagen (1994:41) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar angående stöd vid förvärv av bostad samt av landskapsförordningen (2015:122) om tillämpning på Åland av vissa riksförfordningar angående stöd vid förvärv av bostad från 1.4.2024
- anhållan om landskapsborgen för ägarbostad enligt landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion från 1.4.2024

Budget- och finansieringsbyrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- beviljande av komplettering av skatteinkomsterna
- kompensation till kommunerna för förlust av skatteintäkter som orsakas av avdrag
- kompensation till kommunerna för uteblivna intäkter från beskattningen av kapitalinkomst
- fastställande av fördelningen av samfunds- och samfälliga förmånens kommunalskatt mellan de enskilda kommunerna (samfundsskattefördelningsnyckeln)
- beviljande av evenemangsstöd ur penningautomatmedel

Redovisningsbyrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- fullmakt för indrivningsärenden

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman inom byrån avgör enligt intern arbetsfördelning

- dödande av anteckning i in-teckningsregistret
- likviditetshand-teringen-s placering-sbeslut i enlighet med fastställda principer
- teckna avtal gällande öppnande av bankkonton och digitala tjänster kopplade till betalningsrörelsen inkluderande registrering av Zettlekonton eller motsvarande betalningstjänster
- ansökan om kreditkort
- ansökan om eller beviljande av fullmakter i Suomi.fi eller motsvarande IT-system

Avtals- och pensionsbyrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- pensioner och pensionsliknande förmåner

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman inom byrån avgör enligt intern arbetsfördelning

- lönetillägg på basis av anställningsår, licentiat- och doktorstillägg, särskild kompetens m.m.
- tilläggsarvoden enligt tjänstekollektivavtal eller arbetskollektivavtal
- övriga villkor i anställningsförhållandet vilka följer av lag, tjänste- eller arbetskollektivavtal eller andra dylika normer dock inte ärenden som gäller dispens från förutsättningar i dessa normer och inte heller i ärenden vilkas avgöranden är beroende av en ändamålsenlighetsprövning (fri prövning)
- godkännande av fackorganisations anhållan om fackföreningsutbildning i enlighet med 14 § i tjänstekollektivavtal om utbildning
- graviditets-, särskild graviditets- och föräldraledighet samt vårdledighet (på heltid), partiell vårdledighet
- rätten att besluta gäller den del av nämnda ärendekategorier som inte uttryckligen ankommer på annan förvaltningsenhet eller tjänsteman att handlägga och avgöra

SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGEN

Allmänna byrån

Avdelningschef

Tjänstemannaföredragning

Avdelningschef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- tillsättande av sakkunniggrupper/arbetsgrupper för av landskapsregeringen fastställda projekt och uppdrag inom byråernas verksamhetsområden
- tillsynsärenden inom socialvårdsbyråns verksamhetsområde som tillkommer landskapsregeringen enligt landskapslagen (1993:71) om planering av socialvården
- besvär enligt 18 kapitlet plan- och bygglagen
- besluta om åtgärder kopplade till myndigheter landskapsregeringen utövar tillsyn över

Avdelningschef

Tjänstemannabeslut

Avdelningschef avgör

- fastställande av avdelningens arbetsordning inklusive föredragningsrätt, budgetansvar och ställföreträdarskap samt liknande verksamhetsfrågor

Socialvårdsbyrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef

Tjänstemannabeslut

Byråchef avgör

- beslut om stödbelopp för anläggningsprojekt enligt 32 § landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- justering av utkomststödets grunddel enligt 5 § landskapslagen (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd
- utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi
- fastställande av klientavgifters eurobelopp vilka indexjusteras enligt förändringen i åländskt konsumentprisindex, i enlighet med 33 § i landskapslag (2022:91) om klientavgifter inom socialvården
- ersättning till Kommunernas socialtjänst k.f. för produktion av skyddshemstjänster enligt landskapslag (2024:1) om skyddshem.

Hälso- och sjukvårdsbyrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- tillstånd för privat hälso- och sjukvård
- klagomålsärenden inom hälso- och sjukvården
- ärenden som initieras och handläggs med stöd av överenskommelseförordningen

- angående tillsyn över yrkesutbildad personal inom hälso- och sjukvård
- åtgärder som baseras på stadganden i lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016) som administreras i landskapet Åland enligt 30 § 9 punkten självstyrelselagen för Åland (ÅFS 1991:71)
- indexjustering av det minimibelopp i euro som patienten har till sitt förfogande vid långvarig institutionsvård enligt landskapslagen (2007:23) om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård.

Byråchef

Tjänstemannabeslut

- Byråchef avgör
- apoteksavgifter
 - understöd för Kumlinge filialapotek

Tjänstemannabeslut

- Handläggande tjänsteman avgör
- ärenden som avgjorts av Valvira.
 - inkomna rapporter och verksamhetsberättelser inom privat hälso- och sjukvård

Miljöbyrå

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

- Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman
- förbud eller åläggande enligt 42 § landskapslagen (1998:82) om naturvård
 - fullmakt för deltagande i lantmäteriförrättningsammansammanträde
 - anmälan till kommuner enligt 27 och 28 §§ landskapslagen (1998:82) om naturvård gällande nedskräpning och förfulande av landskapsbilden
 - beslut om åtgärder vid förseelser eller försummelser enligt 126 och 129 §§ 13 kap. avfallslag (FFS 646/2011) tillämplig genom landskapslagen (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag

Tjänstemannabeslut

- Handläggande tjänsteman avgör
- stöd enligt landskapsregeringens antagna program för frivilligt skydd av livsmiljöer
 - utlåtande om Finlands behov att delta i förfarande av miljökonsekvensbedömning för projekt i enlighet med FN/ECE:s konvention om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (FördrS 67/1997, Esbokonventionen)
 - undantag enligt 9 § landskapslagen (1998:82) om naturvård från en åtgärdsbegränsning inom ett fredat område
 - tillsyns- eller skötselåtgärder för naturreservat enligt 11 § landskapslagen (1998:82) om naturvård
 - undantag enligt 17 § landskapslagen (1998:82) om naturvård från fridlysningsbestämmelserna i 14-16 §§ sagda lag för vetenskapligt eller annat godtagbart ändamål
 - tillstånd enligt 18 § 2 mom. landskapslagen (1998:82) om naturvård till fångst av ryggradslösa djur
 - beslut om tillstånd till jakt på invasiva predatorer och eventuella andra åtgärder mot invasiva arter med stöd av 19 § i landskapslagen (1998:82) om naturvård
 - tillstånd enligt 20 § landskapslagen (1998:82) om naturvård att i ägo hålla, anskaffa eller saluföra ständigt fridlyst djurart
 - om de naturvetenskapliga uppgifterna om ett område som landskapsregeringen har föreslagit för nätverket Natura 2000 eller som redan har införlivats i nätverket
 - ansökan om bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt

- skyddsvärda arter av djur
- tillstånd enligt 28 § jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland utom jakt på varg, lo, björn och havsörn
- sakkunnigutlåtanden på begäran av under landskapsregeringen lydande myndigheter eller affärsverk
- sakkunnigutlåtanden som berör landskapslag (1998:82) och landskapsförordning (1998:113) om naturvård rörande general-, delgeneral- och detaljplaner
- sakkunnigutlåtanden enligt 16 § landskapslagen (1998:82) om naturvård gällande definiering av gränser för en särskilt skyddsvärd biotop
- förlängning av projekttid och redovisningstid för beviljade bidrag och lånebeslut
- tillsyn enligt landskapslag (2018:93) om tillämpning av rikets avfallslag samt tillhörande förordningar
- beslut enligt 103, 105 och 107 § rikets avfallslag vilken tillämpas genom landskapslag (2018:93) om tillämpning av rikets avfallslag
- godkännande av anläggningar enligt 34 § lagen om animaliska biprodukter (FFS 517/2025).
- tillsyn över godkända anläggningar enligt 34 § lagen om animaliska biprodukter (FFS 517/2025)
- meddela föreskrifter inom området livsmedelssäkerhet utifrån 2 § 5 mom. landskapslagen (2023:132) om tillämpning på Åland av livsmedelslagen.
- beslut om stöd för borttransport av avställda fordon
- förordna veterinär till offentlig tävling med djur enligt 30 § djurskyddsförordningen (1998:96)
- förordna veterinär att utföra undersökningar i sådana djurhållningsenheter där djur hålls för idkande av näring, i djurtransporter samt slakterier och på slaktplatser enligt 54 § djurskyddslagen (1998:95) för landskapet Åland
- förordna veterinär att förrätta djurskyddsinspektion om misstanke om bristfällig djurhållning föreligger
- utfärda kompetensbevis enligt 28a § i djurskyddslag ÅFS (1998:95) för Åland och artikel 17 punkt 2 i djurtransportförordningen 1/2005
- förordnande av inspektion av verksamhet som innehar verksamhetstillstånd enligt landskapslagen (2013:75) om tillämpning av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål med hänvisning till lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (FFS 497/2013)
- beslut om inkomna anmälningar om privat veterinärvård
- bevilja och fatta beslut om indragning av verksamhetstillstånd enligt landskapslagen (2013:75) om tillämpning av lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål med hänvisning till lagen om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål (FFS 497/2013)
- beslut om avlivningskompetensbevis
- beslut enligt artikel 7.3 i Rådets förordning (EG) nr 1099/2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning
- beslut om kompetens enligt 8 § landskapslagen (2016:84) om tillämpning på Åland av hälsoskyddslagen
- beslut om godkännande av laboratorium och meddelande om komplettering
- beslut om tillstånd enligt 5 kapitlet 3 § vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland
- registrera foderföretagare enligt artikel 9 punkt 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 om fastställande av krav för foderhygien.
- godkännande av anläggningar enligt 34 § lag (215/517) om animaliska biprodukter.
- tillsyn över godkända anläggningar enligt 34 § lag (215/517) om animaliska biprodukter.
- meddela föreskrifter inom området livsmedelssäkerhet utifrån 2 § 5 mom. landskapslag (2023:132) om tillämpning på Åland av livsmedelslagen.

I stöd av lagstiftning om djursjukdomar

- utfärda och upphäva spärrbestämmelser och förordnanden beträffande märkning och registrering av djur
- utfärda och upphäva restriktioner och åtgärder i syfte att bekämpa smittspridning av djursjukdomar
- utfärda dispenser från förbud och åtgärder som gäller beslut om åtgärder för förhindrande av spridning av djursjukdomar
- förordna veterinär att vid djurutställning, tävling eller annan motsvarande tillställning till vilken djur samlas ihop att övervaka djurens hälsotillstånd och efterlevnaden av bestämmelser som utfärdats om bekämpande och förebyggande av djursjukdomar
- förordna veterinär att vidta åtgärder för bekämpande och förebyggande av sjukdomar som ska bekämpas
- tillse att de åtgärder beträffande sjukdomar som ansluter sig till införsel och utförsel av djur vidtas enligt utfärdade anvisningar
- beslut om hälsoklassificering i anslutning till obligatorisk och frivillig hälsoövervakning av djursjukdomar
- beslut om auktoriserade inspektörer
- beslut om godkännande av anläggningar för vattenbruksdjur

UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGEN

Avdelningschef

Tjänstemannaföredragning

Avdelningschef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- tillsättande av sakkunniggrupper/arbetsgrupper för av landskapsregeringen fastställda projekt och uppdrag inom avdelningens verksamhetsområden
- direktiv och anvisningar beträffande tolkningen av landskapets regelverk
- tillsynsärenden gällande bildningsförbundens och medborgarinstitutets verksamhet
- godkänner Ålands konstmuseums verksamhetsplan och verksamhetsberättelse

Avdelningschef

Tjänstemannabeslut

Avdelningschef avgör

- fastställande av avdelningens arbetsordning inklusive föredragningsrätt, budgetansvar och ställföreträdarskap samt liknande verksamhetsfrågor
- hyresavtal för verksamhetens fastigheter upp till 50 000 euro exkl. moms eller med en årshyra om högst 50 000 euro exkl. moms

Allmänna byrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- beslut om tillfällig ändring av landskapsarkivets öppettider

Ålands landskapsarkiv

Tjänstemannaföredragning

Avdelningschef på föredragning av landskapsarkivarie

- ärenden som gäller samarbete och utbyte med andra arkiv och forskningsinstitut
- utgallring i landskapets tillhöriga avslutade arkiv

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- tecknande av avtal om mottagande av privata arkiv enligt 12 § arkivlagen (2004:13) för landskapet Åland
- tecknande av avtal om mottagande av arkiv från andra offentliga huvudmän än landskapet enligt 11 § arkivlagen (2004:13) för landskapet Åland
- meddela närmare tillämpning av ordningsreglerna för landskapsarkivet
- mottagande och avstående av donationer och depositioner till landskapsarkivet

Utbildningsbyrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- rättelse av bedömning av studieprestationer
- fastställande av basbelopp som ligger till grund för uträknande av landskapsandel för kommunernas utbildningsverksamhet
- beviljande av landskapsandel för kommunernas utbildningsverksamhet enligt landskapslagen (2020:32) om barnomsorg och grundskola

- beslut om stödbelopp för anläggningsprojekt enligt 32 § landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna
- fastställande av innehåll och struktur i formulär och blanketter gällande utbildningsverksamhet
- främjande kursverksamhet inom ramen för budgetansvarighet
- tillsynsärenden gällande undervisning och verksamhet i skolor och andra enheter som underlyder byråns verksamhetsområde bl.a. uppföljning och utvärdering av inlärningsresultat
- erkännande av yrkeskvalifikationer i enlighet med landskapslagen (2017:22) om erkännande av yrkeskvalifikationer och landskapslagen (2017:23) om jämställande av högskolestudier
- undantag från kompetenskrav i enlighet med 3 kap. 6 § landskapslagen (1993:75) om medborgarinstitut
- undantag från fastställda behörighetskrav i enlighet med 6 kap 32 § landskapslagen (1999:53) om Ålands folkhögskola
- dispens från fastställda behörighetskrav i enlighet med 5 kap. 16 § landskapslagen (1995:80) om Ålands musikinstitut
- dispens från fastställda behörighetskrav i enlighet med 5 kap. 66 § landskapslagen (2011:13) om gymnasieutbildning
- undantag från bestämmelser om daghemslokalers yta enligt 11 § 4 mom. del II landskapslagen (2020:32) om barnomsorg och grundskola

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- godkännande av fortbildningskurs för yrkeskompetens
- anteckna för kännedom läroplaner för Ålands gymnasium
- studeranderepresentanter i skolornas direktioner
- anteckna för kännedom arbetsplaner, årliga verksamhetsplaner, verksamhetsberättelser och uppföljningsrapporter m.m.

Kulturbyrån

Byråchef/landskapsantikvarie

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman enligt intern arbetsfördelning

- utredningar föranledda av internationella konventioner
- ingående av avtal rörande kulturprojekt för vilka landskapsregeringen är huvudman
- avtal gällande skötselanslag med landskapets fastighetsverk
- beslut om beviljande av restaureringsbidrag av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och i enlighet med fastställda fördelningsprinciper
- avtal med externa forskande institutioner (ej museer) gällande kultur, kulturmiljöer och kulturarv
- indexjustering av verksamhetsbidrag för medborgarinstitut enligt avtal
- fastställande av basbelopp som ligger till grund för uträknande av landskapsandel för kulturverksamhet
- beviljande av landskapsandel för kulturverksamhet
- beslut om utbetalning av verksamhetsbidrag i enlighet med landskapets budget
- tillsyn gällande landskapsfinansierad verksamhet inom bildnings-, idrotts- (Ålands idrott) och kulturverksamhet med undantag för sådan verksamhet som har finansierats av Åland kulturdelegation
- tillstånd för arkeologisk undersökning enligt 10 § i landskapslagen (1965:9) om fornminnen

- sakkunnigutlåtanden som berör landskapslagen (1965:9) om fornminnen, landskapslagen (2007:19) om skydd av det maritima kulturarvet, landskapslagen (1988:56) om skydd av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse eller kulturhistoriska värden enligt plan- och bygglagen (2008:102) för landskapet Åland och som föranleder beslut inom samma eller hos en annan myndighet
- avvikelser från skyddsföreskrifter enligt landskapslagen (1988:56) om skydd av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse
- sakkunnigutlåtanden som berör 3 kap. 21-27 §§ kyrkolagen (FFS 652/2023)

Tjänstemannabeslut

Byråchef avgör

- fullmakt att representera landskapet vid lantmäteriförrättningar
- utförelsetillstånd enligt landskapslagen (1986:58) om skydd för kulturhistoriskt värdefulla föremål

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör enligt intern arbetsfördelning

- inlämnade verksamhetsberättelser och planer samt redovisningar för verksamhet och projekt som finansierats med landskapsmedel, d.v.s. kultur, idrott och ungdom med undantag för sådan verksamhet som har finansierats av Ålands kulturdelegation
- beslut om utbetalning av medel i enlighet med landskapets budget rörande ersättning för utgifter för centralbibliotek i enlighet med avtal mellan Mariehamns stad och landskapsregeringen
- beslut om utbetalning av medel som gäller landskapskonstnärsprojekt (avser avtalsenliga arvoden till gästföreläsare, författare och övriga tillfälliga medverkande i projekt)
- sakkunnigutlåtanden som berör landskapslagen (1965:9) om fornminnen, landskapslagen (2007:19) om skydd av det maritima kulturarvet, landskapslagen (1988:56) om skydd av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse eller kulturhistoriska värden enligt plan- och bygglagen (2008:102) för landskapet Åland
- sakkunnigutlåtanden som berör vård av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse
- sakkunnigutlåtanden som berör beredning av lov, tillstånd, anmälan eller vården av den bebyggda miljön enligt 13 och 16 kap. i plan- och bygglagen (2008:102) för landskapet Åland
- beslut i ärenden beträffande lösa fornlämningar enligt 16–19 §§ i landskapslagen (1965:9) om fornminnen
- beslut om dyktillstånd enligt landskapslagen (2007:19) om skydd av det maritima kulturarvet
- tillstånd för ingrepp i eller vid fast fornlämning där ingreppet inte är tillståndspliktigt enligt 1 § i landskapslagen (1965:9) om fornminnen

Ålands museum

Byråchef/museichef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef/museichef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman enligt intern arbetsfördelning

- avtal med andra museer och forskare gällande Ålands museums samlingar och verksamhet
- tecknande av externa utställningsavtal
- tecknande av avtal för utställningsproduktioner och -tjänster
- tillfällig ändring av öppettider i Ålands museum
- mottagande och återlämnande av depositioner av föremål, fynd och konst

- mottagande av donationer av konst, föremål och penninggåvor som har ett uppskattat värde om 5 000-20 000 euro eller är skrymmande
- lån av konst och föremål som föranleder avtal
- tecknande av konserveringsavtal gällande konst och föremål
- säkerhetsfrågor i publika delar av Ålands museums verksamhet, i vapensamlingen och i övriga samlingar

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör enligt intern arbetsfördelning

- tillstånd för externa evenemang i museala lokaler som inte är samarbetsprojekt
- film- och fotograferingstillstånd i landskapets museer, museimiljöer och sevärdheter för kommersiellt bruk
- tillståndsgivande till användning av avtalsreglerat material från bild- och ljudsamlingarna
- avvikelser från avgifter enligt fastställda principer

Ålands kulturhistoriska museum

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör enligt intern arbetsfördelning

- temporära utförseltillstånd av föremål som ingår i samlingarna
- återlämnande av deponerade föremål
- mottagande av donationer av föremål som har ett uppskattat värde upp till 5 000 euro
- lån av föremål ur samlingarna som inte föranleder avtal
- inlån av föremål till tillfälliga utställningar

Ålands konstmuseum

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör enligt intern arbetsfördelning

- temporära utförseltillstånd av konst-, konsthantverks- och designföremål som ingår i samlingarna
- mottagande av donationer av konst, konsthantverk och design som har ett uppskattat värde upp till 5 000 euro
- lån av konst, konsthantverk och design ur samlingarna, utanför förvaltningen, som inte kräver avtal
- inlån av konst, konsthantverk och design till tillfälliga utställningar

Kulturarvsenheten

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör enligt intern arbetsfördelning

- temporära utförseltillstånd av föremål och fynd som ingår i samlingarna
- återlämnade av deponerade föremål och fynd
- mottagande av donationer av föremål och fynd som har ett uppskattat värde upp till 5 000 euro
- lån av föremål och fynd ur samlingarna som inte föranleder avtal
- tillstånd för provtagning och analysen
- Film- och fotograferingstillstånd i landskapets museer, museimiljöer och sevärdheter
- tillståndsgivande till användning av material från bild- och ljudsamlingarna
- avvikelser från avgifter enligt fastställda principer

NÄRINGSAVDELNINGEN

Avdelningschef

Tjänstemannaföredragning

Avdelningschef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- tillsättande av sakkunniggrupper/arbetsgrupper för av landskapsregeringen fastställda projekt och uppdrag inom byråernas verksamhetsområden
- beslut om återkrav av stöd inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)

Avdelningschef

Tjänstemannabeslut

Avdelningschef avgör

- fastställande av avdelningens arbetsordning inklusive föredragningsrätt, budgetansvar och ställföreträderskap samt liknande verksamhetsfrågor

Allmänna byrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- beslut om bidrag i enighet med gällande regelverk och av landskapsregeringen fastställda principer
- beslut om förordnande av Finnvera-engagemang

Tjänstemannaföredragning

Handläggande tjänsteman avgör på föredragning av annan föredragande

- om utbetalning av stöd enligt fastställda finansieringsbeslut
- beslut om förskottsbetalning i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- ersättande av medlemmar till den av landskapet tillsatta övervakningskommittén
- förlängning av projektiden, med undantag av projekt/investeringar som finansieras med Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)
- överföring av beviljat lån till annan låntagare
- överföring av förmedlade lån mellan kreditinrättningar
- förändring av amorteringstid och belopp samt uppskov
- frigörande av säkerheter vid infriande av garantiansvar
- infriande av beviljade landskapsgarantier
- bekräftelse att landskapsregeringen frigjorts från garantiansvar beträffande beviljad landskapsgaranti

Jordbruksbyrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- fastställande av anvisningar för utförande av kontroller av miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion och kompensationsersättning

- fastställande av anvisningar för utförande av kontroller av villkorlighet
- fastställande av kontrollprotokoll för miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion och kompensationsersättning
- fastställande av kontrollprotokoll för villkorlighet
- fastställande av handläggningsrutiner och checklistor för ansökningar om miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion och kompensationsersättning
- godkännande av odlingsväxternas stödduglighet
- fastställande av ansökningstid och -blanketter samt bestämmelser om årliga ansökningsförfaranden för miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion och kompensationsersättning
- utseende av godkända rådgivare i systemet för gårdsrådgivningssystemet
- upprättande och underhåll av register vilka förutsätts enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av gödselmedelslagen landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av fodermedelslagen, landskapslagen om tillämpning på Åland av utsädeslagen
- ekologisk kontroll i enlighet med landskapslagen om kontroll av ekologisk jordbruksproduktion
- allmän dispens för konventionellt producerat förökningsmaterial inom ekologisk produktion
- upprättande och underhåll av ÅKEJ-registret i enlighet med landskapslagen om kontroll av ekologisk jordbruksproduktion
- nyantagning till register för ekologisk kontroll
- utlåtande i enlighet med ärvdabalken samt pensionsärenden
- finansieringsbeslut och administration av finansiellt stöd i enighet med gällande regelverk och av landskapsregeringen fastställda principer
- försäljning av material upp till 50.000 euro
- godkännande av landskapsborgen för lån i enlighet med fastställda regelverk
- godkännande av kontroller och kontrollistor för stöd
- upprättande av beslutsmallar
- administration och beslut i enlighet med landskapslagen om tillämpning av växtskyddslagen, landskapslagen om tillämpning av lagen för växters sundhet, landskapslagen om tillämpning på Åland av lagen om plantmaterial (såsom åtgärder gällande bekämpning samt ersättning som föranleds av växtförstörare)
- import och export av växter och växtdelar som kräver sundhetscertifikat

Tjänstemannaföredragning

Handläggande tjänsteman avgör på föredragning av annan föredragande

- om utbetalning av projektstöd enligt fastställda finansieringsbeslut
- förlängning eller ändring av redovisningstiden för beviljade lån och bidrag
- förlängning av projekttiden
- överföring av beviljat lån till annan låntagare
- överföring av lån mellan kreditinrättningar
- förändring av amorteringstid och belopp samt uppskov med amorteringar
- överskridande eller ändring av kostnadsslag inom ramen för godkänd kostnadsbudget inom EU-finansierade projekt i enlighet med som föreskrivs i de enskilda finansieringsbesluten

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- beslut om ansökningar om utbetalning samt om ansökan ingående, ändring och frånträdelse av åtaganden i enlighet med Landskapsförordning (2023:32) om miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion och ersättning till områden med naturliga begränsningar
- upprätthållande av ekologisk status

- övriga växtskydds- och skördeeskadeärenden, föreskrifter för odlare och stödärenden enligt landskapslagen om ändring av 1 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om plantmaterial och växtskydd
- administration av bekämpning av flyghavre, enligt landskapslagen om bekämpning av flyghavre
- fastställande av protokoll gällande växtskydds och skördeeskadeärenden
- beviljande av stöd för avbyttarservice i enlighet med tillämplig lagstiftning
- beslut om stöd för rådgivning
- utbetalning av räntestöd

Fiskeribyrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- anmälan om misstanke om överträdelse gentemot den gemensamma fiskeripolitikens regler till utredande myndighet
- beslut om stöd och återkrav av stöd i enlighet med gällande regelverk och i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer
- tillstånd för fiske och nyttjande av fiskeredskap enligt 2 kap. 15a § samt 39-40 §§ landskapslagen (1956:39) om fiske i landskapet Åland samt 5a § landskapslagen (2019:71) om ändring av LL om verkställighet av den gemensamma fiskeripolitiken inom den Europeiska unionen
- utlåtanden om den årliga fördelningen av fiskekvoter mellan landskapet och riket
- registreringar i Finlands centralregister för fiskerinäringen
- godkännande av stadgar för fiskelag och samfälligheter i avseende på delar som gäller fiske
- flyttning och utplantering av fisk och kräftor
- upprepning av fiskvandningsleder och restaurering av rekryteringsområden

Byråchef

Tjänstemannabeslut

Byråchef avgör

- fastställande av blanketter

Tjänstemannaföredragning

Handläggande tjänsteman avgör på föredragning av annan föredragande

- om utbetalning av projektstöd enligt fastställda finansieringsbeslut
- beslut om förskottsutbetalning i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- förlängning av projekt- eller redovisningstiden för projekt som beviljats stöd inom ramen för fiskeriprogrammet
- överskridning eller ändring av kostnadslag inom ramen för beviljad projektbudget för projekt som beviljats stöd inom ramen för fiskeriprogrammet
- tekniskt beslut om utbetalning av sälarsättning inom fiskeriprogrammet
- mindre överföringar av årliga fiskekvoter 1:1 mellan Åland och Finland samt Åland och Sverige.

Ålands fiskevårdscentrum

Tjänstemannaföredragning

Tjänstemannabeslut

Skogsbruksbyrå

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- fastställande av blanketter
- godkännande av förnyelseplaner enligt landskapslagen (1998:83) om skogsvård
- beslut om bidrag i enlighet med gällande regelverk och av landskapsregeringen fastställda principer

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- anmälningar om beståndsvårdande avverkning i förhållande till kända hinder för avverkning enligt landskapslagen (1998:83) om skogsvård, landskapslagen (1998:82) om naturvård och landskapslagen (1965:9) om fornminnen
- externa sakkunnigutlåtanden gällande skogsbruk samt därtill hörande frågor kring naturvård, vattenvård och skogens mångbruk

Enheten för jakt- och viltvårdsfrågor

Tjänstemannaföredragning

Enhetschef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- tillstånd enligt 28, 29, 30, 39 och 51a §§ jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland
- tillstånd till jakt efter rådjur, älg, gråsäl och storskarv enligt av landskapsregeringen fastslagna riktlinjer
- rätt att hålla dött villebråd som enligt jaktlagen tillfaller landskapet
- tillstånd enligt 4 § landskapsförordningen (2006:70) om jakt
- utnämning av sådana funktioner inom jaktvårdsföreningarna som ankommer på landskapsregeringen (t.ex. övervakare för älg- och bågskytteprov, trofémätning)
- ersättning för skadeförebyggande åtgärder och skador förorsakade av hjortdjur enligt av landskapsregeringen fastställda riktlinjer
- fastställande av hjortdjursavgifter enligt landskapets budget samt 34 § jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland
- fastställande av jaktvårdsavgifter enligt landskapets budget samt 54 § jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland
- understöd enligt 56 § jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland
- understöd för arbete mot invasiva däggdjur och fåglar i enlighet med gällande regelverk och av landskapsregeringen fastställda riktlinjer

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- om beviljande av tillstånd, enligt 20 § 2 mom. jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland, till jakt på vissa fåglar i enlighet med av landskapsregeringen fastställda riktlinjer
- externa sakkunnigutlåtanden gällande jakt, viltvård och viltförvaltning

INFRASTRUKTURAVDELNINGEN

Avdelningschef

Tjänstemannaföredragning

Avdelningschef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- tillsättande av sakkunniggrupper/arbetsgrupper för av landskapsregeringen fastställda projekt och uppdrag inom byråernas verksamhetsområden
- ärenden på tjänstemannaföredragning där byråchef är handläggande tjänsteman
- beslut om besvär enligt 18 kap. 96 och 98 §§ plan- och bygglagen (2008:102) för landskapet Åland.

Avdelningschef

Tjänstemannabeslut

Avdelningschef avgör

- fullmakt att företräda Ålands landskapsregering vid vägförrättningar
- fastställande av avdelningens arbetsordning inklusive föredragningsrätt, budgetansvar och ställföreträderskap samt liknande verksamhetsfrågor

Allmänna byrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

Ekonomiska beslut

- köp av tjänster, material och övrigt mellan 20 000 och 50 000 euro exkl. moms

Trafik- och fordonslagstiftning

- samtliga ärenden i anslutning till landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik, förutom ändring av antalet taxitillstånd
- samtliga ärenden, förutom sådana som rör tillfällig förvaring av farliga ämnen, i anslutning till landskapslag (2024:86) om tillämpning på Åland av lagen om transport av farliga ämnen samt landskapsförordning (2024:88) om tillämpning på Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen
- godkännande av ibruktagandet av fordon och fordonskombinationer med avvikelse från bestämmelserna om massa och mått enligt 115 § vägtrafiklagen (2023:108) för Åland
- samtliga fordonsärenden i anslutning till landskapsförordningen (2024:21) om fordon och vägtrafik
- åtgärder med anledning av marknads kontroll av fordon

Bostadsproduktion, planärenden och energieffektivisering

- ansökan om kreditarrangemang för hyresbostäder (dock ej kreditförluster) som har räntestödslån eller landskapslån
- infriande av landskapsregeringens borgensåtagande för hyresbostäder enligt landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion och de av landskapsregeringen fastställda borgensvillkoren
- ansökan om fastställande av hyresnivå för hyresbostäder enligt 20 § landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion eller enligt tidigare motsvarande lagstiftning
- beslut om godkännande av överlåtelse av fastighet enligt 18 § landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion

- ansökan om reparationsunderstöd för egen bostad, understöd för avlägsnande av hälsovådliga och miljömässiga olägenheter, stöd för installation av hiss samt tillgänglighetsunderstöd
- besluta om stöd för laddare för flerbostadshus samt investeringsstöd för snabbbladdningsstationer
- godkännande av ritningar för hyreshusprojekt som söker räntestöd och borgen
- utlåtanden över kommunala planer enligt 30 och 31 §§ plan- och bygglagen (2008:102) för landskapet Åland om de interna sakkunnigutlåtandena inte är motstridiga
- upprustningsföreläggande enligt hyreslagen (1999:19) för landskapet Åland
- åtgärder med anledning av marknads kontroll av byggprodukter

Produktion av el

- beslut och åtgärder i enlighet med 4 §, 5 §, 11-14 §§ landskapslagen (2019:84) om stöd för produktion av el från vindkraft
- projektstillstånd vad gäller elledningar med en nominell spä vilken ansluter till ett område utanför Åland

El- och hiss säkerhet

- utfärdandet av behörighetsintyg samt återkallande av behörighetsintyg
- bekräftelse av anmälan och ändring av tidigare anmälan om elarbeten och hissarbeten (inklusive ledare av el- och hissarbeten) och införande i el- eller hissentreprenörsregistret samt beslut om avhjälpande av brister och andra tvångsmedel
- godkännande av auktoriserad besiktningsman
- godkännande av auktoriserat besiktningsorgan
- bekräftelse av anmälan om elanläggning och driftsledare och anmälan om byte av driftsledare för elanläggning samt åtgärder i fråga om elektrisk utrustning och elanläggningar som inte överensstämmer med kraven
- bekräftelse av anmälan om ibruktagning av hiss och därmed jämförbar lyft- och transportanordning
- åtgärder med anledning av inspektion och besiktning av el-anläggningar/el-material
- åtgärder med anledning av marknads kontroll av el-material
- åtgärder i samband med el-entreprenörsövervakning
- dispens från elsäkerhetsbestämmelser

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

Ekonomiska beslut

- köp av tjänster, material och övrigt upp till 20 000 euro exkl. moms

Trafik- och fordonslagstiftning

- fastställande, förnyande och dödande av inteckning i fordon samt utfärdande av gravationsbevis

Bostadsproduktion, planärenden och energieffektivisering

- beviljande av räntestöd och landskapsborgen för energieffektiviserande åtgärder för bostadsbyggnader och flerbostadshus med stöd av (1999:40) om bostadsproduktion
- begäran om intyg om att landskapet inte har fordringar och att det inte finns hinder att döda pantbrev i fastighet
- förhandstillstånd för att påbörja stödberättigade åtgärder i ärenden delegerat till tjänstemannanivå där landskapsregeringens stöd har sökts, men formellt beslut ännu inte är taget
- delgivning och annonsering av enhetens olika stödformer

- ansökan om amorteringsuppskov, omläggning, ändring av villkor eller förtida avslutning av lån till hyresbostäder beviljade enligt landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion, landskapslagen (1982:13) om stöd för bostadsförbättring eller landskapslagen (1982:14) om stöd för bostadsproduktion
- ansökan om förlängd amorteringstid och andra kreditarrangemang för lån med räntestöd till hyresbostäder beviljade enligt landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion
- antecknande av ärenden till kännedom i sådana fall som gäller redovisning av projektkostnader eller andra stödberättigade kostnader eller andra typer av mellanliggande handlingar och där ärendet är delegerat till tjänstemannanivå
- antecknande av ärenden till kännedom rörande fastställda kommunala planer samt rörande kommunala planförslag där landskapsregeringen väljer att inte avge utlåtande enligt 30 och 31 §§ plan- och bygglagen (2008:102) för landskapet Åland.
- utföra validitetskontroll av energideklarationer enligt 4 § landskapsförordningen (2014:52) om energideklaration av byggnader
- sakkunnigutlåtanden på begäran av under landskapsregeringen lydande myndigheter eller affärsverk

El- och hiss säkerhet

- utfärdande av besiktningsprotokoll i samband med besiktningar utfärdar handläggande tjänsteman såsom tjänsteåtgärd i landskapsregeringens namn (vid besiktningstillfället bedöms anläggningens skick och avgörs om anläggning kan tas i bruk eller om användningen förbjuds)
- hantera anmälan om elarbete av engångskaraktär
- ordnande av examen gällande kompetens inom området för brandlarmanläggningar samt och automatiska släckningsanläggningar i enlighet med landskapsförordningen (2006:112) om kvalitetsfordringar inom räddningsväsendet
- utfärdande och förnyande av kompetensintyg inom området för brandlarmanläggningar samt och automatiska släckningsanläggningar i enlighet med landskapsförordningen (2006:112) om kvalitetsfordringar inom räddningsväsendet
- beslut och godkännanden enligt 6 och 7 §§ landskapsförordningen (2006:112) om kvalitetsfordringar inom räddningsväsendet

Transportbyrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman.

- avgifts- och bokningsbeslut som gäller rabatter, avgiftsfrihet, förturs- och bokningsrätter enligt fastslagna principer
- indexjustering av ersättning i löpande avtal där sådana bestämmelser finns
- ersättningsanspråk från resenär enligt fastslagna principer

Flygtrafik

- beslut gällande sommarturlista och ändringar i turlista inom trafikplikt för flygtrafiken

Kollektivtrafik

- tillfälliga omläggningar av trafiken exempelvis vid evenemang och ombyggnation av vägar

Sjötrafik

- beslut om skolelevtransporter inom sjötrafiken

- extra turer som finns angivna i den fastställda turlistan
- tidpunkt för införande av isturlista
- turlistor för linfärjorna

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- ersättningsanspråk till försäkringsbolag, polis eller domstol
- återbetalning av biljett-, avboknings- eller andra avgifter enligt fastslagna principer
- beställningar, avbeställning, ändringar m.m. av hyra eller abonnemang av bredband, telefon, utrustning och programvara eller dylikt för färje- och kollektivtrafik med kostnadsuppskattning under 50 000 euro

Kollektivtrafik

- tidsjusteringar på upp till 15 minuter i busstidtabellen

Sjötrafik

- beslut att köra linfärjor utan lina enligt landskapsförordningen (1979:6) om färjor
- ersättning för person-, gods- och fordonsskador som uppkommit på grund av färjehållningen för linfärjor ägda av landskapsregeringen upp till 10 000 euro exklusive moms

Ålandstrafiken

Tjänstemannaföredragning

Tjänstemannabeslut

Verkstads- och lagerenheten

Tjänstemannaföredragning

Tjänstemannabeslut

Vägnätsbyrån

Byråchef

Tjänstemannaföredragning

Byråchef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

Ekonomiska beslut

- reglering av fordons- och övriga materiella skador som uppkommit på grund av brister i vägunderhållet
- ingående av frivillig överenskommelse om väg- eller annan ersättning
- försäljning eller uthyrning av lös egendom
- utbetalning av mark- och övriga ersättningar som är fastställda vid vägförrättning
- indexjustering av ersättning i löpande avtal där sådana bestämmelser finns
- kostnadsförslag samt förhandsbeslut angående byggnadsbidrag för kommunalväg
- bidrag till kommunalvägar enligt principbeslut samt förlängning av färdigställandetid
- avgiftsbeslut för extra broöppning och andra avgifter byrån tar ut

Beslut som väghållare

- öppethållningstider gällande Lemströms kanal och svängbro
- tillstånd till specialtransport på allmänna vägar samt färjor
- vägunderhållets anträffbarhets- och väderobservationsskyldighet
- uppsättande av vägmärke eller annan anordning för reglering av trafiken (inklusive hastighetsregleringar och avstängning av väg)
- temporär reglering av trafiken (inklusive temporära viktbegränsningar)
- temporär avstängning av väg för tävlingar och andra evenemang
- trafiksäkerhetsfrågor
- trafiksäkerhetsåtgärder i anslutning till allmänna vägar
- rätt till byggnadsåtgärder eller andra ingrepp i eller utnyttjande av vägområde, biområde eller skyddsområde eller sådana områdens konstruktioner och anläggningar
- tillstånd för byggande av rastplatser samt busshållplatser och utplacering av väntkurer (regnskydd)
- tillstånd för anslutningar
- fastställande av en kommuns beslut i ärende om vägplan för kommunalväg samt beviljande av vägrätt åt en kommun
- bevilja eller avslå en kommuns anhållan om att få avlägsna träd m.m. för att inte äventyra trafiksäkerheten
- sakkunnigutlåtanden gällande trafik- och sjösäkerhet, frågor som rör framkomlighet, tillgänglighet samt trafikflöden i landskapets hela trafiknät, fysiska anordningar i vägnätet samt tekniska utlåtanden om landskapets bro- och anläggningsinfrastruktur

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- ersättningsanspråk till försäkringsbolag, polis eller domstol

Vägunderhållsenheten

Tjänstemannaföredragning

Tjänstemannabeslut

LAGBEREDNINGEN

Lagberedningschef

Tjänstemannaföredragning

Lagberedningschef avgör på föredragning av handläggande tjänsteman

- tillsättande av sakkunniggrupper/arbetsgrupper för av landskapsregeringen fastställda projekt och uppdrag inom lagberedningens verksamhetsområde

Tjänstemannabeslut

Handläggande tjänsteman avgör

- undantag från behörighetskrav för tjänst genom tjänstemannabeslut (dispens)

Dokumentnamn	Brevnr
BESLUT	4
Ärendenr	Datum
ÅLR 2024/8263	16.1.2025

Hänvisning
Ålandsdelegationens begäran 20.12.2024

Ålandsdelegationen

Kontaktperson
Förvaltningschef John Eriksson

info@ambetsverket.fi
marine.holm-johansson@ambetsverket.fi

Ärende

Ålandsdelegationens begäran om utlåtande

Beslut

Begäran om utlåtande

Ålandsdelegationen har 20.12.2024 begärt utlåtande från landskapsregeringen om tolkningen av självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) i en fråga som gäller förslag till en viss typ av bestämmelser i beredskapslagen samt om ett utkast till en allmän bestämmelse om beaktande av Ålands särställning i beredskapslagen. Utlåtandet ska vara inlämnat senast 10.1.2025. Med anledning av jul- och nyårsledigheter har landskapsregeringen begärt förlängd svarstid tills 17.1.2025 så att ärendet även kan behandlas i Ålands lagtings självstyrelsepolitiska nämnd.

Ålands landskapsregering begär i sin tur utgående från 56 § 1 mom. självstyrelselagen att Ålandsdelegationen ska ge ett utlåtande kring de förslag landskapsregeringen gett i ärendet.

Sammanfattning av landskapsregeringens utlåtande och svar på de ställda frågorna
"1. Kan man genom bestämmelser i beredskapslagen möjliggöra att också landskapsmyndigheter under undantagsförhållanden kan göra vissa i beredskapslagen nämnda undantag från bestämmelser som ingår i landskapslagar? Tanken är att landskapsmyndigheterna har förvaltningsbehörigheten för de situationer enligt beredskapslagen som avses nedan i skrivelsen. Vilka hinder för denna flexibilitet kan i nuläget eventuellt följa av 18 § 1, 2 och 4 punkten i självstyrelselagen?"

Förslaget och exemplen som tas upp ser landskapsregeringen som positiva, eftersom det skulle ge landskapsregeringen inflytande samt möjligheter att agera inom åländsk lagstiftningsbehörighet. Dock anser landskapsregeringen att förslaget är problematiskt rent juridiskt eftersom det inte följer systematiken i självstyrelselagen.

Enligt 69 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland kan inte självstyrelselagen ändras eller upphävas annat än genom överensstämmande beslut av riksdagen och lagtinget, inte heller kan avvikelser från självstyrelselagen göras på något annat sätt.

Behörighetsfördelningen mellan landskapet och riket kan och ska endast regleras i självstyrelselagen för Åland. Självstyrelselagen eller 23 § i Finlands grundlag (FFS 731/1999) ger i dagsläget varken statsrådet eller landskapsregeringen någon möjlighet att avvika från landskapslag genom förordning, d.v.s. ibruktagningsförordningar existerar inte i förhållande till landskapslagstiftningen.

Landskapet har egen lagstiftningsbehörighet inom en mängd områden som berörs i beredskapslagen. Det här innebär att ibruktagningsförordningar som rör områden som hör till åländsk lagstiftningsbehörighet inte är funktionsdugliga vare sig juridiskt eller praktiskt på Åland (både lagstiftning och myndighetsstruktur ser annorlunda ut än i riket). Enligt 80 § grundlagen kan statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av bemyndigande i grundlagen eller annan lag. Om en bestämmelse i en förordning eller annan författning på lägre nivå än lag strider mot grundlagen eller annan lag, får den inte tillämpas enligt 107 § grundlagen.

Sammantaget bedömer således landskapsregeringen att riket inte ensidigt genom att införa en reglering i beredskapslagen (FFS 1552/2011) eller genom en ibruktagningsförordning utgående från 69 § självstyrelselagen för Åland ens kan införa en möjlighet till att göra undantag eller avvika från landskapslagstiftning. Likt Finlands riksdags grundlagsutskott framför landskapsregeringen att frågan måste lösas i den pågående självstyrelselagsrevisionen (se GrUU 55/2024 rd 17 punkten).

"2. Utgör självstyrelselagens bestämmelser om hörande av landskapsregeringen ett hinder för att helt eller delvis ta in följande allmänna bestämmelse i beredskapslagen om beaktandet av landskapets Ålands särställning?"

X a § Beaktande av landskapet Ålands särställning

Vid beredningen av ibruktagnings- och tillämpningsförordningarna ska man samarbeta tillräckligt [i tillräcklig utsträckning samarbeta] med Ålands landskapsregering.

Den riksmyndighet som bereder beslut som fattas med stöd av de tilläggsbefogenheter som avses i denna lag ska ge landskapsregeringen tillfälle att framföra sin ståndpunkt i ärendet, om avsikten är att beslutet ska tillämpas också i landskapet Åland. Ovan nämnda förfarande behöver inte iakttas i brådskande fall, om förfarandet i betydande grad äventyrar uppnåendet av lagens syfte."

Enligt 33 § självstyrelselagen för Åland ska statsrådet, ett ministerium eller någon annan myndighet som utfärdar föreskrifter som uteslutande gäller landskapet eller som annars har särskild betydelse för landskapet inhämta landskapsregeringens utlåtande i saken.

Ibruktagnings- och tillämpningsförfordningar enligt beredskapslagstiftningen som omfattar Åland måste anses ha en särskild betydelse. Då den föreslagna regleringen kring samarbete i tillräcklig utsträckning och efterhörande av landskapsregeringens ståndpunkt om ärendet inte är brådskande avviker från det absoluta kravet på utlåtande, i 33 § självstyrelselagen, så strider bestämmelsen mot en reglering i självstyrelselagen som är en lag på grundlagsnivå. Utgående från regleringen i 69 § självstyrelselagen för Åland kan inte riket ensidigt genom en reglering i beredskapslagen införa avvikelser från självstyrelselagen.

En inskränkning av ministeriernas skyldigheter att samarbeta med landskapsregeringen kan endast regleras i självstyrelselagen. Ålands landskapsregering har även mycket dåliga erfarenheter från undantagsförhållandena och hela covid-19-pandemin vad gäller statsrådets benägenhet att dels ge möjlighet för landskapsregeringen att ge utlåtanden om ibruktagnings- och tillämpningsförfordningar, dels statsrådets och ministeriernas möjlighet till samarbete på svenska samt möjlighet att uppfylla de språkkrav som följer av 33 §, 36 § och 38 § självstyrelselagen.

För det fall justitieministeriet avser att den föreslagna bestämmelsen skulle utöka ministeriernas skyldigheter att samarbeta med landskapsregeringen utöver den hörandeskyldighet som finns enligt självstyrelselagen måste bestämmelsen omformuleras så att detta tydligt framgår. Vanligtvis regleras den typen av samarbetsformer i självstyrelselagen eller genom överenskommelseförfordning men landskapsregeringen ser inget hinder för att riket genom rikslagstiftning inför bestämmelser som utökar riksmyndigheternas skyldigheter till samarbete med landskapsregeringen. Däremot kan en sådan bestämmelse inte påföra landskapsregeringen eller landskapets myndigheter några skyldigheter.

Allmänt om lagstiftningsbehörigheten och förhållandet till grundlagen, självstyrelselagen och Ålands demilitarisering och neutralisering

I samband med arbetet att förnya beredskapslagstiftningen i Finland har landskapsregeringen kartlagt den nuvarande beredskapslagens samtliga paragrafer och dess förhållande till den åländska självstyrelsen (se [Bilaga](#)). Kartläggningen kan inte sammanfattas på något annat sätt än att den nuvarande beredskapslagen innebär betydande både juridiska och praktiska problem i förhållande till Ålands självstyrelse. Huvudsakligen kan *problematiken* härledas till fyra grundproblem:

1. Enligt 27 § 34 punkten i självstyrelselagen har riket behörighet gällande beredskap *inför* undantagsförhållanden. I 2 § i beredskapslagen (FFS 1552/2011) föreskrivs dock att lagen ska tillämpas som stöd både för myndigheternas befogenhet *under* undantagsförhållanden samt rörande deras förberedelser *inför*

undantagsförhållanden. Behörigheten och tillämpningen av beredskapslagen är oklar och borde klargöras i självstyrelselagen eller med stöd av självstyrelselagen.

2. Det andra är att riket har lagstiftningsbehörighet rörande beredskap inför undantagsförhållanden men kan inte lagstifta om skyldigheter för landskapsregeringen eller dess underlydande myndigheter. Det här innebär i sin tur (i och med rikets behörighet) att inte heller landskapet kan lagstifta om beredskap inför undantagsförhållanden.
3. Det tredje grundproblemet är att beredskapslagstiftningen pekar ut lagstiftning och myndigheter i riket. Landskapet har lagstiftningsbehörighet och därmed egen lagstiftning och egna myndigheter inom en mängd områden som omfattas av beredskapslagstiftningen. Till denna problematik hör även att beredskapslagstiftningen reglerar möjligheter att göra undantag från grundlagen och annan lagstiftning. Självstyrelselagen innehåller i dagsläget inte några bestämmelser som skulle göra det möjligt för riksdagen eller statsrådet att bestämma om avvikelser från landskapslag. Detta försätter beslutsfattare och tjänstemän både i riket och landskapet i synnerligen utmanande situationer eftersom den juridiska grunden för beredskapsåtgärderna är oklar, vilket blev särskilt tydligt under undantagsförhållandena som utlystes i samband med covid-19-pandemin.
4. Det fjärde grundproblemet handlar om finansieringen. Grundprincipen enligt självstyrelsesystemet är att lagstiftningsbehörighet, förvaltningsbehörighet och ekonomiskt ansvar följs åt. Om detta inte ska gälla inom ett område behöver det regleras i självstyrelselagen eller genom en överenskommelseförordning i enlighet med 32 § självstyrelselagen. Riket har lagstiftningsbehörighet rörande beredskap inför undantagsförhållanden och ska således även stå för dessa kostnader men det saknas i dagsläget bestämmelser om hur finansieringen ska ske och till vilka delar.

Det här medför även att den allmänna beredskapsskyldigheten i 12 § beredskapslagen inte är tillämplig på landskapets tjänstemän och landskapsregeringen anser även att den allmänna ledningen, övervakningen och samordningen av förberedelser i 13 § beredskapslagen inte heller är tillämplig på självstyrelsemyndigheter.

Landskapsregeringen håller på att stärka sin egen beredskapsstruktur och anser att landskapsregeringen i beredskapssammanhang ska likställas med ett ministerium inom åländsk lagstiftningsbehörighet samt att samordningen och beredskapsarbetet ska ske gentemot statsrådets kansli.

Beredskapslagen

Reglering av undantagsförhållanden återfinns i beredskapslagen. Enligt RP 3/2008 s. 101 faller vissa delar av beredskapslagen inom tillämpningsområdet för 23 § i Finlands grundlag, vilket innebär att tillfälliga undantag från grundläggande fri- och rättigheter kan införas genom lag eller förordning av statsrådet. Dock ger inte 23 § i grundlagen riksdagen befogenhet att lagstifta eller utfärda förordningsfullmakter inom Ålands lagstiftningsbehörighet.

Självstyrelselagen kan inte, enligt 69 §, ändras eller upphävas annat än genom överensstämmande beslut av riksdagen och lagtinget. Enligt 80 § grundlagen kan statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av bemyndigande i grundlagen eller annan lag. Om en bestämmelse i en förordning eller annan författning på lägre nivå än lag strider mot grundlagen eller annan lag, får den inte tillämpas enligt 107 § grundlagen.

Landskapet har lagstiftningsbefogenhet inom många områden som är centrala för beredskap såsom näringsverksamhet, hälso- och sjukvård, undervisning, socialvård, allmän ordning och säkerhet, brand- och räddningsväsendet, radio- och TV, el-, vatten-, livsmedels- och bränsleförsörjning samt trafik, vägar och sjötransporter inom Åland enligt 18 § 6, 12, 13, 14, 20, 21 och 22 punkterna i självstyrelselagen.

Beredskapslagen hänvisar till flera rikslagar inom åländsk lagstiftningsbehörighet. Inom dessa områden finns landskapslagstiftning som gäller på Åland medan rikslagstiftningen inte är tillämplig. Detta gäller exempelvis räddningslagen, elmarknadslagen, naturgasmarknadslagen, vattenlagen, lagen om utkomststöd, socialvårdslagen, postlagen, hälso- och sjukvårdslagen, hälsoskyddslagen, socialvårdslagen, lagen om småbarnspedagogik, semesterlagen, lagen om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät, förvaltningslagen, lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, lagen om kollektivavtal, lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal, arkivlagen, kommunallagen, lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning, lagen om utbildning som handleder för examensutbildning, lagen om fritt bildningsarbete, lagen om grundläggande konstundervisning, yrkeshögskolelagen, universitetslagen, lagen om transportservice samt lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster.

Skillnader i organiseringen av myndigheterna

Välfärdsområdena och vissa av de myndigheter som i riket utpekats som aktörer i beredskapslagen har inte någon motsvarighet på Åland varken till namn eller uppgift eftersom de åländska myndigheterna inte i alla avseenden sköter samma uppgifter som myndigheterna i riket.

Införandet av välfärdsområdena i riket har ytterligare ökat skillnaderna. Det innebär att det system som beskrivs i beredskapslagen som baserar sig på välfärdsområden inte är möjlig att genomföra på Åland. Exempelvis sköts all hälso- och sjukvård på Åland av landskapsmyndigheten Ålands hälso- och sjukvård och kommunerna har därmed inget ansvar alls för hälso- och sjukvården på Åland. Det samma gäller för all undervisning på gymnasialstadienivå där landskapsmyndigheter är huvudmän och kommunerna inte har någon roll. Liknande problematik finns då det rör polisen där myndighetsstrukturen skiljer sig mellan Åland och riket. Genom införandet av välfärdsområden i den nuvarande beredskapslagen har en ny situation uppkommit då stora delar av kommunernas uppgifter i riket har övergått från kommunerna till välfärdsområdena. Det saknas därmed juridisk grund för de åländska kommunerna att utföra uppgifter inom beredskap som åligger välfärdsområdena. I praktiken betyder det att uppgifter som sedan länge hör till de åländska kommunernas skyldigheter enligt beredskapslagen inte längre har någon laglig grund och kommunerna är inte heller därmed förpliktigade att utföra dessa uppgifter.

Myndigheternas skyldighet att vidta förberedande åtgärder

Skyldigheten för myndigheter på Åland att vidta åtgärder för förberedelse inför undantagsförhållanden, inklusive andra åtgärder för att säkerställa verksamhetens kontinuitet, ser annorlunda ut på Åland än i resten av landet. Detta beror på självstyrelsen, som ger Ålands lagting befogenhet över landskapsregeringen och dess underlydande myndigheter, kommunal förvaltning, deras tjänsteinnehavare, vad som ingår i tjänsteplikten och disciplinära åtgärder. Vissa förvaltningsuppgifter sköts av landskapets myndigheter i stället för av kommuner och välfärdsområden, som i resten av landet. Skyldigheten att vidta förberedelser enligt beredskapslagen gäller således inte landskapsregeringen eller myndigheter som lyder under landskapsregeringen. Lagstiftning, förvaltning och övriga viktiga uppgifter måste fungera även på Åland under undantagsförhållanden.

Mer detaljerade bestämmelser om förberedande åtgärder och allmän beredskapsskyldighet för störningar under normala förhållanden kommer inte att bli tillämpliga i förhållande till Ålands landskapsregering eller dess underlydande myndigheter eftersom detta utgör åländsk lagstiftningsbehörighet enligt 18 § 1, 2 och 6 punkterna i självstyrelselagen. En bestämmelse om förvaltningsövergripande styrning kommer även den att bli problematisk i förhållande till Åland och kommer att kräva speciella lösningar om Åland ska kunna vara en del av ett sådant arrangemang.

Landskapsregeringen konstaterar ytterligare att ett fungerande system förutsätter att samma myndigheter som under normala förhållanden handhar en verksamhet så långt som möjligt sköter uppgifterna även under en kris. Beredskap ska byggas under normal tid. Det fungerar inte att överlåta ledningen i kristid till myndigheter som inte har någon roll under normala förhållanden och som inte under kriser klarar av att arbeta på svenska.

Om ansvarsförhållandena mellan myndigheterna ändrar genom befogenheter som grundas på beredskapslagen så förutsätter det en gemensam planering som ska grundläggas under normala förhållanden. Detta är ett av de största problemen då det inte finns en gemensam planering eller lägesbild mellan riket och Åland i dag.

Landskapsregeringens uppfattning är att riket tänker sig en lösning där rikens myndigheter tar över styrningen av verksamheten från landskapets myndigheter vid en krissituation. Redan i dagsläget föreligger det en informationsbrist mellan ministerierna och landskapsregeringen vad gäller den civila beredskapen. Erfarenheterna från covid-19-pandemin visar att rikets myndigheter inte har det kontaktnät som krävs för att leda verksamheten på Åland. Man har inte heller kunskap om åländsk lagstiftning och myndighetsstrukturer. Dessutom ska rikets myndigheter klara av att kommunicera med aktörer på Åland på svenska. Det är för landskapsregeringen osannolikt att rikets myndigheter klarar av att upprätthålla samhällsviktiga tjänsters kontinuitet på Åland och möjlighet att uppfylla de språkkrav som följer av 33 §, 36 § och 38 § självstyrelselagen. Den gemensamma målsättningen borde vara att den civila beredskapen i riket och på Åland utvecklas skilt för sig, men kan kopplas ihop vid behov samt på ett sådant sätt att samarbetet även under kriser kan ske uteslutande på svenska. I detta arbete har landskapsregeringen en avgörande roll och landskapsregeringen kan därför inte förbigås vid undantagsförhållanden.

En grundläggande sak är därtill att säkerställa det demokratiska beslutsfattandets kontinuitet. Liksom riksdagens och statsrådets kontinuitet måste säkerställas behöver även lagtingets och landskapsregeringens kontinuitet säkerställas, exempelvis med beaktande av bestämmelsen om landskapsregeringens beslutsfattande i enlighet med 27 § 28 punkten i självstyrelselagen. Det behöver föras diskussioner mellan riket och landskapet kring hur kontinuiteten upprätthålls.

Avsaknad av bestämmelser om finansieringen

Grundprincipen enligt självstyrelsesystemet är att lagstiftningsbehörighet, förvaltningsbehörighet och kostnadsansvar följs åt. Om detta inte ska gälla inom ett område behöver det regleras i självstyrelselagen eller genom en överenskommelseförordning i enlighet med 32 § självstyrelselagen. I dagsläget finns det inget bestämt varken i självstyrelselagen eller i överenskommelseförordning om ersättningen för kostnader som rör beredskap inför undantagsförhållanden eller ersättning för kostnader under undantagsförhållanden. I samband med covid-19-pandemin ledde detta till att självstyrelsen inte fick ersättning för kostnader om flera miljoner euro kopplade till pandemin när andra aktörer i Finland fick det.

Av landskapsregeringen givna förslag till riket kring reglering i självstyrelselagen och beredskapslagen

Var för sig kan varken riket eller landskapet lagstifta om landskapsmyndigheternas uppgifter och befogenheter inför eller under undantagsförhållanden. Dock kan riket och landskapet tillsammans lagstifta om detta på det sätt som bestäms i 69 § självstyrelselagen. Landskapsregeringen har därför föreslagit att det antingen skulle tas in ett eget kapitel om beredskap i självstyrelselagen eller att det skulle stiftas en egen beredskapslag för Åland som antas på det sätt som bestäms i 69 § självstyrelselagen. Kapitlet eller beredskapslagen för Åland kunde innehålla landskapsmyndigheternas respektive riksmyndigheternas befogenheter och uppgifter inför samt under undantagsförhållanden. I kapitlet/lagen skulle den relevanta landskapslagstiftningen kunna listas. Det andra alternativet är att i självstyrelselagen föreskriva en möjlighet att genom och i rikets beredskapslag även göra undantag från landskapslagstiftning.

I 6 § beredskapslagen föreskrivs om ibruktagandeförordningar och i 7 § föreskrivs om ibruktagandeförordningar i brådslande fall. För de ibruktagandeförordningar som gäller rikets lagstiftningsbehörighet finns inte några problem. När det gäller ibruktagandeförordningar som rör åländsk lagstiftningsbehörighet och lagstiftning behövs dock ett nytt system för att dessa ska kunna tillämpas (både juridiskt och praktiskt). Nedan beskrivs landskapsregeringens generella förslag, landskapsregeringen är väl medveten om att förslaget även behöver bearbetas i detalj.

Flödesschema:

1. Statsrådet i samverkan med presidenten utlyser undantagsförhållanden.
2. Statsrådet gör en bedömning över vilka befogenheter i beredskapslagen som behöver tas i bruk.
 - Om statsrådet gör en bedömning att befogenheterna rör områden som hör till åländsk lagstiftningsbehörighet utarbetas två ibruktagandeförordningar inom det området, en som berör rikslagstiftningen och en som berör landskapslagstiftningen. Syftet med respektive ibruktagandeförordning kan vara detsamma. Om ibruktagandeförordningen rör områden med delad behörighet kan ibruktagandeförordningen rörande landskapslagstiftningen vara kortare än den som rör rikslagstiftningen.
 - Ibruktagandeförordningen som rör landskapslagstiftningen tas fram i samråd och med samtycke av landskapsregeringen (myndigheten med sakkunskap om den relevanta lagstiftningen och förhållandena på Åland).
3. Statsrådet skickar ibruktagandeförordningarna till parlamenten.
 - Statsrådet skickar den ibruktagandeförordning som gäller rikslagstiftningen till riksdagen som beslutar om förordningen får bli i kraft.

- Statsrådet skickar samtidigt ibruktagandeförordningen som gäller landskapslagstiftningen till lagtinget som beslutar om förordningen får bli i kraft på Åland inom åländsk lagstiftningsbehörighet.

- 4. Myndigheterna vidtar åtgärder i enlighet med ibruktagandeförordningarna.
 - Riksmyndigheterna vidtar åtgärder i enlighet med ibruktagandeförordningen som gäller rikslagstiftningen.
 - Landskapsmyndigheterna vidtar åtgärder i enlighet med ibruktagandeförordningen som gäller landskapslagstiftningen.
 - Riksmyndigheterna och landskapsmyndigheterna samarbetar vid behov kring de åtgärder som satts i kraft genom respektive ibruktagandeförordning.

Ålands landskapsregering ber nu i sin tur med stöd av 56 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland att Ålandsdelegationen ska ge ett utlåtande kring förslaget ovan.

Lantråd

Katrin Sjögren

Vicelantråd

Annika Hambrudd

BILAGA

Ålands landskapsregerings utlåtande den 21 maj 2024 (ÅLR 2024/2091)

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagtings självstyrelsepolitiska nämnd
Justitieministeriet